

Familie, vriendschap en liefde
in het snel veranderende Nieuw-Zeeland
van de vroege twintigste eeuw

SARAH LARK

DE DAG VAN DE ZONNEWENDE

ROMAN

SARAH LARK

DE DAG

VAN DE

ZONNEWENDE

De Fontein

NIEUW-ZEELAND

*Tuapeka heet sinds 1866 Lawrence

Proloog

Nieuw-Zeeland

Parihaka

1894

Langzaam daalde de schemering over de bergen en het meer. De zon, die nu het winter was toch al niet hoog aan de hemel had gestaan, liet zich berustend in de zee glijden, terwijl haar laatste stralen de majestueuze Mount Taranaki in een roodgouden licht doopten.

De top van de berg was met sneeuw bedekt en vormde een indrukwekkende achtergrond voor het dorp Parihaka.

Als een wachter, zei Atamaries moeder altijd. We genieten van zijn schoonheid en voelen ons veilig in zijn schaduw.

Atamarie vond dat vaak een beetje vreemd. Op school leerde ze immers dat Mount Taranaki een vulkaan was, en zeker geen vreedzame! Honderdvijftig jaar geleden was hij voor het laatst uitgebarsten, iets wat in theorie elk moment weer kon gebeuren. Maar als ze dat zei, bagatelliseerde haar moeder dat: Nee hoor, Atamarie, de goden zullen nu rustig blijven, de tijd van de oorlogen is voorbij. Dan vertelde ze Atamarie en de andere kinderen de legende over de god van Mount Taranaki die met een andere berggod om de liefde van een bosgodin vocht. Godin Pihanga koos uiteindelijk voor zijn rivaal, waarna Taranaki zich na de strijd met de andere berggoden kwaad terugtrok aan de kust, waardoor het oorlog werd in haar wereld, en in die van de mensen. Maar er was hoop, want ooit zou Taranaki bijdraaien, en als de goden dan weer met elkaar konden opschieten, konden ook de mensen weer op langdurige vrede rekenen.

De meeste kinderen luisterden met open mond en heel ernstig naar deze verhalen, maar Atamarie interesseerde zich eigenlijk meer voor de vulkanische activiteit van Mount Taranaki en het effect daarvan op het land. Haar favoriete vakken op de Otago School voor Meisjes in Dunedin waren wiskunde, natuurkunde en geografie, terwijl romantische verhalen meer iets waren voor haar vriendin Roberta.

Atamarie had deze avond dan ook weinig belangstelling voor de verhalen en de liederen van de oude mensen in Parihaka. Zij vertelden de kinderen over de sterrenbeelden die deze of de volgende avond aan de he-

mel te zien waren: over Matariki – de ogen van de god Tawhirimatea – of over een moeder met zes dochters die de uitgeputte zon wilden helpen om na de winter weer hoger aan de hemel te staan... Voor Atamarie waren dit gewoon de Plejaden die elke winter rond deze tijd aan de hemel boven Nieuw-Zeeland te zien waren. Heel nuttig om de winter-zonnewende te bepalen en vroeger ook voor de navigatie op de zee tussen Hawaiki, het land waar de Maori's oorspronkelijk vandaan kwamen, en Aotearoa, het land waar ze tegenwoordig woonden en door de blanken Nieuw-Zeeland werd genoemd. En natuurlijk heel mooi om te zien aan de nachtelijke hemel. De magie van de sterren ontging Atamarie echter, zodat ze altijd maar met een half oor naar de sagen en sprookjes over Matariki luisterde.

Ze had veel meer belangstelling voor de functie van de aardovens, die de inwoners van Parihaka al eerder met groenten en vlees hadden gevuld. Dit maakte onderdeel uit van de ceremonie van het nieuwjaarsfeest dat de Maori's eind mei of begin juni vierden als de Plejaden aan de hemel verschenen.

Atamarie keek nieuwsgierig in de gloeiend hete gaten die de mannen die ochtend al hadden gegraven.

Hangi gebruikten de vulkanische activiteit van de Taranaki voor het garen van voedsel. Ze wikkelden vlees en groente in bladeren, legden ze in manden en zetten die op de gloeiend hete stenen. Vervolgens bedekten ze ze met natte doeken en dekten alles af met aarde. In de uren daarna werden de gerechten gaar – het liefst precies op het moment waarop het sterrenbeeld Matariki aan de hemel verscheen.

Atamarie keek al even verlangend naar de sterren uit als de andere kinderen. Ze verheugde zich op het feest, want daarvoor waren ze immers speciaal helemaal van het Noordereiland naar Dunedin gekomen. Het was natuurlijk helemaal niet zeker dat de Plejaden zich tijdens de korte wintervakantie lieten zien, maar Matariki en Kupe, Atamarie's moeder en haar stiefvader, rekenden daar wel op.

‘Eén keer in je leven moet je het nieuwjaarsfeest in Parihaka meemaken!’ had Matariki, die naar dit sterrenbeeld was genoemd, geschreven. Veel Maori-namen beschreven oorspronkelijk een natuurfenomeen – Atamarie heette naar de zonsopgang. ‘Dat heeft hier een bijzondere betovering.’

Atamarie rolde met haar ogen. Haar ouders vonden dat alles wat met Parihaka te maken had een bijzondere betovering had. Zij woonden lang voor Atamarie's geboorte in dit beroemde dorp, toen de pro-

feet Te Whiti hier nog de vrede tussen de blanken – de *pakeha* – en de Maori's had gepredikt. Kupe had in de gevangenis gezeten nadat de Engelsen het dorp hadden bestormd en de bewoners hadden ont-eigend. En Matariki was weggelopen met de man die Atamaries vader zou worden.

Heel veel later was Te Whiti echter teruggekeerd naar Parihaka, en met hem veel van zijn trouwe aanhangers. Zij hadden het dorp weer opgebouwd en wilden er opnieuw een spiritueel centrum van de eerste kolonisten van Nieuw-Zeeland van maken. Maar deze keer minder op dromen geïnspireerd en meer afgedwongen door verdragen en strikte afspraken. Kupe en Matariki hadden hun stuk land van de regering van Taranaki gekocht, ook al vonden ze dat het niet klopte dat ze de blanken geld gaven voor land dat oorspronkelijk van hun eigen stam was geweest. Kupe, die inmiddels advocaat was, had een paar klachten ingediend en het was zeer waarschijnlijk dat Te Whiti en zijn stam schadevergoeding zouden ontvangen en op de lange duur hun land zouden terugkrijgen.

In elk geval kwamen de mensen terug, en er woonden ook weer kinderen in Parihaka die Matariki in een nieuwe school les gaf. Aan een high school viel voorlopig echter nog niet te denken. Daarom ging Atamarie naar een gerenommeerde meisjesschool in Dunedin en bracht ze de weekenden afwisselend door bij haar grootouders en bij de familie van haar vriendin Roberta.

Atamarie kon alleen in de vakanties naar Parihaka, maar dat vond ze prima. Ze verheugde zich altijd op het weerzien met haar ouders en op het vrije leven in het Maori-dorp, waar veel minder voorschriften en verboden waren dan op de Otago School voor Meisjes. Maar na een paar weken vlas weven, dansen, traditionele Maori-muziekinstrumenten bespelen, vissen en op de akkers werken had ze er wel genoeg van. Het motto van Parihaka *Wij willen van de aarde een betere plek maken!* kwam weliswaar overeen met Atamaries behoeftes, maar toch had ze daar een totaal ander beeld van dan de mensen die in Parihaka les gaven in de traditionele kunsten van het Maori-volk. Elke keer als ze probeerde concrete verbeteringen door te voeren – zoals aan het weefgetouw waarmee ze vlas moest weven of aan de fuiken die werden gebruikt om vis te vangen – werden haar voorstellen verbolgen afge-wezen en vaak werden er zelfs onvriendelijke opmerkingen gemaakt over Atamaries *pakeha*-afkomst. Daar wond Matariki zich meer over op dan haar dochter, want Atamarie vond het helemaal niet belangrijk

hoeveel van haar voorouders afkomstig waren van het ene of het andere volk. Ze wilde alleen niet meer uren weven dan absoluut noodzakelijk was, en vissen kwijtraken doordat de fuik niet goed sloot.

Aan het einde van de vakantie was ze altijd weer blij dat ze Parihaka kon verlaten en terug kon gaan naar Dunedin. De Otago School voor Meisjes was een bijzonder moderne instelling, en de leraressen stimuleerden de vindingrijkheid van hun leerlingen.

Maar nu was het tijd voor het nieuwjaarsfeest van de Maori's, en straks zouden de Plejaden moeten verschijnen. De oude mensen wachtten daar al drie nachten op, hoewel dat eigenlijk geen zin had. Als de sterren al zichtbaar werden, was dat meestal meteen na zonsondergang.

'Het is een tijd van wachten en herinneringen ophalen, Atamarie,' vertelde Matariki. 'De oude mensen denken na over het verleden, het heden en de toekomst, en over het oude jaar en het nieuwe... Dan is het helemaal niet zo belangrijk of de sterren vandaag verschijnen of op een andere dag.'

Atamarie begreep dat niet, maar niemand dwong haar om ook wakker te blijven. Zodra het eten gaar en opgegeten was, en de volwassenen alleen nog maar muziek maakten en praatten, gingen de kinderen naar de slaaphuizen, kropen tegen elkaar aan en vertelden elkaar verhalen. Voor Atamarie was dat bijna hetzelfde als op het internaat in Dunedin, behalve dat je nu niet bang hoefde te zijn dat er een lerares binnenkwam die haar leerlingen tot de orde riep.

Nu keek ze samen met de andere kinderen naar de zon die in de Tasmanzee zakte. Het licht boven de akkers rondom Parihaka werd diffuus, en alleen de sneeuw op de kegelvormige top van de berg had nog een goudachtige gloed. De hemel werd snel donker, en opeens zag Atamarie de sterren! Stralend licht en duidelijk te zien, stegen de Plejaden op boven de zee, aangevoerd door de grootste van de zeven sterren, Whanui.

De kinderen begroetten het sterrenbeeld meteen met het traditionele lied dat hun lerares Matariki hun had geleerd:

*'Ka puta Matariki ka rere Whanui.
Ko te tohu tena o te tau e!'*

*Matariki is terug! Whanui begint aan zijn vlucht.
Het teken voor een nieuw jaar!*

‘En een goed teken!’ zei Atamaries moeder blij en ze omhelsde haar man en haar dochter. Kupe was speciaal vanuit Wellington naar Parihaka gekomen om samen met hen het nieuwjaarsfeest te vieren. Hij moest daar vaak zijn, omdat hij zich onder andere verkiesbaar had gesteld voor de Maori-zetel in het parlement. Nu kuste hij Matariki en Atamarie, en luisterde hij naar zijn vrouw die uitlegde wat het teken betekende.

‘Als de sterren zo helder aan de hemel staan, wordt het een korte winter en kunnen we al in september beginnen met zaaien,’ vertelde ze haar gezin en haar leerlingen. ‘Maar wanneer ze bedekt lijken en dicht bij elkaar staan alsof ze zich aan elkaar moeten warmen, wordt het een strenge winter en kunnen we pas in oktober beginnen met planten.’

Atamarie luisterde fronsend: als de sterren niet goed te zien waren, zou haar lerares in Dunedin waarschijnlijk zeggen dat er een paar wolken voor hingen. Maar nu stelde ze een andere vraag. ‘Waarom huilen de grootmoeders eigenlijk, mama?’ vroeg ze. De oude mensen waren toen ze de sterren zagen begonnen met huilen en weeklagen. ‘Het is toch fijn dat de sterren er zijn. En een nieuw jaar!’

Matariki knikte en streek haar lange zwarte haar naar achteren. ‘Ja, maar de oude mensen denken nog aan het afgelopen jaar. Zij geven de sterren de namen van de mensen die sinds de vorige keer zijn overleden en bidden voor hen. Daarna huilen ze voor het laatst om de doden, voordat het nieuwe jaar begint.’

De oude mensen waren nu ook begonnen met het openen van de *hangi*, waar Kupe en de andere mannen een handje bij hielpen. Kort daarna steeg er een aromatische geur op uit de aardovens.

‘De geur voedt de sterren,’ vertelde Matariki, ‘en geeft ze kracht na hun lange reis.’

Het water liep Atamarie in de mond, maar voordat de mensen het eten uit de aardovens opaten, waren er nog verschillende begroetingsceremoniën voor de sterren. Jonge en oude mensen zongen en dansen de traditionele *haka*, de volwassenen lieten kruiken met bier en wijn en flessen whiskey rondgaan, en Matariki en Kupe werden zoals altijd weemoedig en praatten met hun vrienden over de oude tijden in Parihaka; als je hen mocht geloven, was het leven in die tijd één groot feest geweest. Het dorp werd aangevuld met jonge mensen uit alle delen van Aotearoa, en elke avond werd er gelachen, muziek gemaakt en gedanst.

De meeste volwassenen bleven de hele nieuwjaarsnacht buiten bij

de vuren zitten, maar Atamarie en de andere kinderen vielen op een bepaald moment in slaap – om de volgende ochtend meteen weer enthousiast mee te doen. Op nieuwjaarsdag ging het feest immers door: weer werd er gedanst en gezongen, werden er spelletjes gespeeld, en haalden de jongeren hun vliegers tevoorschijn. Vliegers maken was een van de tradities van Aotearoa die in Parihaka in ere werd gehouden; het Maori-woord voor vlieger was *manu*.

Een paar experts in de kunst van het vliegers maken hadden de afgelopen weken lesgegeven in het dorp. Maar toen Atamarie uit Dunedin was gekomen, hadden alle mannen en kinderen in het dorp hun vlieger al klaar en kon ze niet meer meedoen. Zodoende stond zij nu met lege handen te kijken, terwijl de anderen koortschtig wachtten op het belangrijke moment waarop ze hun *manu* als bemiddelaar tussen de wereld en de sterren, de goden en de mensen naar de hemel konden sturen. Atamarie was natuurlijk wel een beetje verdrietig omdat ze die lessen had gemist, maar toch kon ze niet wachten tot ze de vliegers zag opstijgen. In tegenstelling tot de meeste andere meisjes had zij niet vooral bewondering voor de kleurrijke versieringen van de *manu*, die bestonden uit veren en schelpen, of de artistieke beschildering die ze een gezicht gaf en *birdmen* – vogelmensen – van de vliegers maakten. Atamarie wilde veel liever weten waaróm deze vlakke, maar toch behoorlijk zware constructies van hout en bladeren eigenlijk opstegen.

Ze slenterde naar een van de jongens toe die een bijzonder grote, en liefdevol met ruiten en stamtekens versierde vlieger vliegklaar maakte. ‘Hij heeft helemaal geen staart,’ zei ze.

De jongen keek haar fronsend aan. ‘Waarom zou een *manu* een staart moeten hebben?’ vroeg hij.

‘Omdat *pakeha*-vliegers er wel een hebben,’ zei Atamarie. ‘Daar heb ik afbeeldingen van gezien.’

De jongen haalde zijn schouders op. ‘Daar heeft de *tohunga* niets van gezegd. Alleen dat je een geraamte nodig hebt en een touw, of twee als je hem wilt besturen. Maar dat heeft hij ons nog niet laten zien. Dat is te moeilijk, zei hij.’ Toch had de jongen twee touwen van vlas aan zijn constructie vastgemaakt.

‘Eerst moet dat ding maar eens de lucht in,’ zei Atamarie. ‘Hoe gaat dat? Waarom stijgt een *manu* op?’

‘Door de adem van de goden,’ antwoordde de jongen. ‘De *manu* danst op hun levenskracht.’

Atamarie fronste. ‘Door de wind dus,’ zei ze toen. ‘Maar als er geen wind is?’

‘Als de goden hem niet zegenen, vliegt hij niet,’ zei de jongen. ‘Ten-zij je hem naar beneden laat zweven, van een klip of zo. Maar dan brengt hij geen boodschap over aan de goden. Dan danst hij immers niet naar boven, maar glijdt hij gewoon naar beneden. Bovendien is hij dan natuurlijk weg.’ De jongen keek naar de touwen van zijn enorme vlieger.

Atamarie hielp hem met het opstellen van het ding. ‘Hij is bijna even groot als ik ben,’ zei ze. ‘Denk je dat je hem eh... kunt berijden? En dat je mee kunt vliegen?’ Dat vond Atamarie veel opwindender dan de communicatie met de goden.

De jongen lachte. ‘Dat heeft iemand een keer gedaan, Nukupe-wapewa, een stamhoofd van de Ngati Kahungunu. Hij wilde de Pa Maungaraki veroveren, maar dat lukte niet, want zijn krijgers konden niet over de muren van het fort komen. Dus maakte hij een enorme *manu* van raupo-blad in de vorm van een vogel met wijd gespreide veren. Daarna bond hij er een man aan vast en liet de vlieger van een rots boven de Pa naar beneden zweven. Hij landde in het fort, waarna de vlieger de poort voor de veroveraars opende.’

Atamarie luisterde opgewonden. ‘Jouw vlieger is ook een *manu raupo*,’ zei ze. ‘Je hebt vast een heel eind gelopen, want ik zou niet weten waar hier *raupo* groeit.’

Raupo was een rietachtige plant die in ondiep water groeide.

De jongen glimlachte gevleid en keek ook een beetje alsof ze hem een geheim had verteld. ‘Ja,’ zei hij toen, ‘dat was ook niet gemakkelijk te vinden. Maar misschien blijkt het de moeite waard.’ De wens die hij aan de goden wilde richten, was van zijn gezicht af te lezen.

‘Rawiri! Wat doe je? Wil je je vlieger niet oplaten?’

De jongen kromp in elkaar toen hij de stem van de *tohunga* hoorde. Het was hem en Atamarie volledig ontgaan dat de eerste vliegers al waren opgelaten; de meeste jongens hadden hun vlieger al in de wind gehouden en keken nu gefascineerd toe hoe ze opstegen. De priesters van Parihaka zongen en baden dat de vliegers hun wensen en hun zegeningen naar de sterren zouden brengen.

Atamarie ging even helemaal op in het schitterende gezicht van de kleurrijke *manu* tegen de ook vandaag bijzonder heldere winterlucht. Ook de meester had zijn gigantische *manu aute* opgelaten en stuurde hem bedreven tussen alle kleinere vliegers van zijn leerlingen door.

Rawiri vocht echter nog met zijn twee touwen en het probleem dat hij zijn bijzonder grote vlieger eigenlijk niet in zijn eentje kon oplaten. ‘Zal ik hem omhooghouden?’ vroeg Atamarie gretig.

De jongen knikte.

Atamarie pakte de vlieger en werd bijna omvergetrokken door de kracht waarmee de wind hem uit haar handen trok.

De vlieger steeg steil omhoog naar de hemel, maar toen Rawiri een eerste poging deed om zijn baan te beïnvloeden en het rechtertouw sterker aantrok dan het linker, viel hij even steil weer naar beneden.

Atamarie en Rawiri renden geschrokken en verbouwereerd naar de gevallen vlieger toe, maar die was gelukkig niet beschadigd.

‘Er is in elk geval niets belangrijks kapot,’ zei Atamarie. Alleen de versiering van veren en schelpen was een beetje stuk.

Rawiri fronste en probeerde wanhopig de versiering weer te herstellen. ‘De *tohunga* zegt dat dat heel belangrijk is. De vlieger kijkt door de ogen van schelpen, en de beschildering is onze boodschap aan de goden...’

Tohunga waren niet alleen experts op specifieke gebieden zoals het maken van vliegers, het snijden van jade, de muziek of de geneeskunst, maar ze hadden ook contact met de voor hun kunsten verantwoorde-lijke geesten.

Atamarie haalde haar schouders op. ‘Dan moet hij eerst helemaal bij de goden komen,’ zei ze. ‘Laten we het nog een keer proberen. We kunnen die boodschap versturen zodra we weten dat het lukt.’ Ze had helemaal geen zin om te wachten tot Rawiri een nieuwe versiering had gemaakt. Daarom keek ze nu nog aandachtiger naar de lucht en concentreerde ze zich op de vlieger van de *tohunga* die met enig leedvermaak naar Rawiri’s neergestorte vlieger keek. Natuurlijk, hij had hem verteld dat het voor een beginneling moeilijk was om een bestuurbare vlieger te maken.

Maar Atamarie’s eerezucht was gewekt. ‘Je moet de touwen verder naar buiten vastmaken,’ stelde ze voor. ‘En dieper. En het zou zelfs beter zijn als we vier...’

Rawiri leek een beetje in zijn eer gekrenkt, maar na nog een mislukte poging maakte hij de touwen zo vast als Atamarie wilde. Met een verbijsterend succes!

De vlieger steeg weer snel op, maar hing nu veel beter in de lucht, en toen Rawiri heel voorzichtig probeerde hem te besturen, gehoorzaamde hij keurig. ‘Het lukt! Hij vliegt, hij vliegt! Hij vliegt de kant op waar ik

hem naartoe stuur!’ Rawiri juichte. Zijn vogelachtige vlieger hing trots naast de driehoekige vlieger van de meester. ‘Wil je ook een keer?’ bood hij aan.

Atamarie greep zonder aarzelen het touw. Zij was het enige meisje dat het touw van een *manu* vasthield, maar dat stoorde haar niet. Ze liet de vlieger grote bochten maken.

‘Volgens mij klopt die legende over de Ngati Kahungunu,’ zei Rawiri. ‘Je kunt erop meevliegen. Als een vogel. De vlieger moet alleen groot genoeg zijn en de goden aan zijn kant hebben.’

Atamarie knikte. Natuurlijk kon je meevliegen, de wind had haar zojuist al bijna mee omhooggetrokken. Maar... ‘Zonder wind moet het ook kunnen,’ zei ze stellig.

Geschenken van de goden

Nieuw-Zeeland

Dunedin, Christchurch, Lawrence, Parihaka

1899 - 1900

1

De lerarenopleiding was gevestigd in een bijgebouw van de universiteit van Dunedin, en Atamarie vond het sobere gebouw spuuglelijk. Maar goed, zij hoefde hier immers niet te studeren. Het gebouw dat ze zojuist zelf had verlaten, was veel groter en veel indrukwekkender. Gotische stijl, had haar tante Heather verteld. Wel een kopie natuurlijk, want toen in Europa gotische kathedralen werden gebouwd, was Nieuw-Zeeland nog niet door blanken gekoloniseerd.

Atamarie vroeg zich af of ze de naam van alle mogelijke bouwstijlen moest onthouden nu ze aan het Canterbury College studeerde. 'Bouwwijze' stond inderdaad op het lesrooster. Maar dat was weer wat anders dan 'Architectuur', toch? Nou ja, ze zou nog genoeg tijd hebben om zich daarmee bezig te houden. Nu moest ze eerst Roberta over haar succes vertellen, en horen hoe het haar op haar eerste dag als studente was vergaan.

Atamarie liep de trap op naar de ingang en ging vrolijk neuriënd op een van de bovenste treden zitten. Ze was in een bijzonder goede bui, maar ook wel een beetje moe na de lange treinreis. Toch was het een prima verbinding; tegenwoordig was het geen groot probleem meer om tussen Christchurch en Dunedin heen en weer te reizen.

Daar troostten Atamarie en Roberta elkaar in elk geval mee, nadat ze ieder een andere studierichting hadden gekozen en toen merkten dat hun wegen zich voor het eerst sinds negen jaar zouden scheiden. De meisjes hadden elkaar leren kennen toen hun moeders allebei nog in Wellington op het Noordereiland woonden en samen de leiding hadden van het kantoor van een organisatie die vocht voor het vrouwenkiesrecht. Nadat dit gerealiseerd was, waren ze allebei getrouwd. Atamarie's moeder Matariki was met haar man Kupe naar Parihaka verhuisd en Roberta's moeder Violet was met haar echtgenoot Sean naar diens geboortestad Dunedin gegaan en ze hadden Roberta natuurlijk meegenomen. Zij mocht net als Atamarie naar de Otago School voor Meisjes. Daar hadden ze een paar weken geleden hun highschool-

diploma behaald en nu konden ze profijt trekken van een ander succes van de voorvechtsters van vrouwenrechten in Nieuw-Zeeland: vrouwen konden nu zonder beperkingen studeren aan de universiteiten op het Zuidereiland. Zelfs wanneer ze een nogal ongewone studierichting kozen zoals Atamarie.

Nu gebeurde er iets in het schoolgebouw, kennelijk was de collegedag afgelopen. Meteen daarna kwamen de eerste studenten naar buiten. Het waren bijna alleen jonge vrouwen, conservatief gekleed in een strakke donkere rok en een bloes in een gedekte kleur, met daar overheen een jasje. Een paar vrouwen droegen een reformjurk, een rechte, wijde jurk met weinig versieringen die in Atamaries ogen al even saai en ouderwets was als het kennelijk onvermijdelijke kapoethoedje dat iedere jonge vrouw hier tijdens een wandeling droeg. Maar het kon ook anders: Atamarie en Roberta droegen ook geen strak korset, maar hun geraffineerd gesneden jurken kwamen uit Lady's Goldmine, het beroemdste modehuis van de stad. Roberta en Atamarie zeiden oma tegen Kathleen Burton, een van de eigenaressen van de boetiek, hoewel alleen Atamarie een bloedverwant van haar was. Atamaries biologische vader Colin was Kathleens zoon, net als Roberta's stiefvader Sean.

Atamarie droeg vandaag een zongele, met kleurrijke bloemen bedrukte reformjurk, met daaroverheen een donkergroene mantilla en op haar blonde haar een snoezig strohoedje. Ze merkte dat de blik van de weinige mannelijke studenten goedkeurend op haar bleef rusten, terwijl de vrouwen eerder ontstemd naar haar keken. Het was zeker niet gebruikelijk, en misschien zelfs verboden, om hier op de trap te zitten.

Eindelijk kwam ook Roberta naar buiten, en Atamarie sprong op om haar vriendin te omhelzen. Ze had Roberta amper herkend, doordat die haar best deed zich aan de kledingstijl hier aan te passen: ze droeg haar minst opvallende donkerblauwe jurk, gecombineerd met een zwarte korte mantel.

'Je lijkt wel een uil!' zei Atamarie verwijtend nadat ze elkaar hadden begroet. 'Moeten jullie je zo kleden? Het lijkt wel alsof die hoed uit de grootste kledingkist van oma Daldy komt.'

Amey Daldy was een voorvechtster van vrouwenrechten, die Atamaries en Roberta's moeders respecteerden, maar niet echt bekendstond om haar extravagante kledingstijl.

Roberta glimlachte gegeneerd, maar ondanks haar decante kleding

trok ze de aandacht van de mannelijke studenten. Hoe ze zich ook kleedde, Roberta Fence was een schoonheid. Haar dikke haar, dat nu in een knotje was gedwongen, maar normaal lang en weelderig over haar rug viel, had een warme kastanjebruine kleur. Ze had een hartvormig gezicht dat ondanks haar klassieke schoonheid altijd een zachte en vriendelijke uitstraling had. Ze had volle lippen en blauwe ogen, niet even spectaculair turkoois als die van haar moeder, maar diepblauw en even helder als de meren in het hoogland. ‘We moeten er serieus uitzien,’ zei ze toen. ‘Maar dat geldt toch voor alle studentes?’ Ze keek afkeurend naar Atamaries kleding.

Atamarie haalde haar schouders op. ‘Ik val toch wel op, wat ik ook draag. En zeg nu niet dat uilen wijze vogels zijn. Als je het mij vraagt, zijn papegaaien veel slimmer.’

Roberta lachte en gaf Atamarie een arm. Als ze eerlijk was, had ze haar vriendin gemist in de twee dagen waarin Atamarie in Christchurch was geweest. In elk geval had ze in die tijd duidelijk te weinig gelachen.

‘Heb je je studieplaats eigenlijk gekregen?’ vroeg ze, terwijl ze naar een café in de buurt van de universiteit liepen.

Atamarie knikte. ‘Natuurlijk. Dat kon ook niet anders, want ik had de beste cijfers van iedereen. Maar het was zo grappig: professor Dobbins dacht volgens mij eerst dat ik een soort luchtspiegeling was.’ Ze giechelde en trok haar neus op alsof ze een knijpbrilletje of een robuuste bril droeg en imiteerde de hoogleraar: “Meneer Parekura Turei... of nee... eh... juffrouw?” De man was volkomen in de war. Hij had zich erg verheugd op de eerste Maori-student, maar waarschijnlijk had hij een enorme krijger verwacht met allemaal tatoeages.’

Nu giechelde Roberta ook. ‘En toen kwam jij...’

Atamarie leek niet op een Maori-krijger. Ze was niet klein, maar wel tenger, en haar vrouwelijke vormen waren amper zichtbaar onder haar wijde jurk. Bovendien zou niemand op het eerste gezicht denken dat ze Maori-bloed had. Atamarie had weliswaar een iets donkerder huid dan de meeste blanken en haar ogen stonden een beetje schuin, maar verder leek ze precies op haar oma Kathleen – een klassieke schoonheid met hoge jukbeenderen, een rechte neus en fijn gevormde lippen.

‘Maar hoe kon hij...? Je voornaam...’

Atamarie haalde haar schouders op. ‘Je moet toegeven dat ook veel namen van Maori-mannen op i eindigen,’ zei ze. ‘En die man is ingenieur, geen taalgeleerde. Dat kon je ook merken doordat hij eerst niet

wist wat hij moest zeggen. Maar toen stelde ik me aan hem voor en liet ik hem mijn diploma zien...'

'Wat zei hij daarover?' vroeg Roberta.

Atamarie lachte. 'Zolang hij me niet hoefde aan te kijken, was alles goed. Toch zie ik er niet echt angstaanjagend uit, wel?' Roberta rolde met haar ogen. Atamarie wist heel goed dat ze er meer dan aantrekkelijk uitzag. 'Maar elke keer als hij opkeek van die papieren, leek hij aan zijn verstand te twijfelen. En toen vroeg hij mij of ik echt wel wist wat me hier te wachten stond en dreunde alle vakken op: de basisprincipes van hoog- en laagbouw, geodesie, technisch tekenen, praktische geometrie, de theorie en praktijk van de constructie van stoommachines...' Atamarie glimlachte van voorpret.

'En, wat zei je toen?' Roberta vermoedde iets afschuwelijks.

Atamarie knipperde. 'Ja, wat denk je? Ik vertelde hem dat ik belangstelling had voor vliegtuigen. En ik heb hem iets verteld over Cayley en Lilienthal; hij moet immers niet denken dat ik een soort eh... opschepper ben!' Ze lachte weer.

Roberta opende de deur van het café. 'Een wonder dat je niet meteen bent weggestuurd,' zei ze.

Atamarie trok haar wenkbrauwen op. 'Dan zou oom Sean de universiteit hebben aangeklaagd,' zei ze bedwaard. 'Maar professor Dobbins reageerde sowieso rustig. Hij was heel aardig en glimlachte zelfs. En hij zei dat hij het altijd fijn vindt als zijn studenten ambities hebben. Toen mocht ik gaan, en kon ik de volgende sprakeloos maken. De student die de nieuwelingen de universiteit moest laten zien, had veel meer tijd nodig om zich te herstellen!'

Het Canterbury College of Engineering bestond twaalf jaar en was klein begonnen, met twee deeltijddocenten en tweeëntwintig studenten. Het studentenaantal was nog altijd overzichtelijk, en Atamarie zou de eerste vrouw zijn die hier ging studeren.

'En hoe was het verder?' vroeg Roberta. 'Met Heather? Hebben jullie nog iets gedaan?'

Atamarie haalde haar schouders op. 'We moesten eerst op zoek naar een kamer. Maar dat was eenvoudig, want Heather en Chloé hebben kennissen in Christchurch, twee bijzonder aardige vrouwen. Ze wonen samen, net als Heather en Chloé, en hebben een boekwinkel. Daar kreeg ik ook meteen alle studieboeken. Het is een leuk huis en het staat vlak bij de universiteit. De kamer is mooi groot en ik moet herenbezoek van tevoren aankondigen!' Ze giechelde. Die laatste regeling was

ruimhartig, want normaal was het studenten helemaal verboden om vrienden of vriendinnen van het andere geslacht mee naar de kamer te nemen. Maar Heather en Chloé waren open en modern, en hun vriendinnen kennelijk ook.

‘Je neemt toch zeker niet meteen een vriendje!’ zei Roberta verontwaardigd.

Atamarie zuchtte. ‘Robbie, ik ben de enige vrouw die Techniek studeert. Als ik niet volkomen wil vereenzamen, moet ik wel met de jongens bevriend raken. Maar dat betekent niet meteen dat ik met hen naar bed moet.’

Roberta bloosde toen Atamarie zo onverbloemd over geslachtsverkeer praatte. De beide jonge vrouwen waren voorgelicht – ook Roberta had al vakanties in Parihaka doorgebracht en de vrije manier waarop de Maori-vrouwen met de liefde omgingen gezien – maar toch zou zij zich omzichtiger hebben uitgedrukt. Zelf had ze nog geen ervaring met het andere geslacht, terwijl Atamarie al zoende met de knappe jongens in Parihaka. Roberta was romantischer aangelegd; ze kon wel verliefd worden, maar dat hield ze voor zich...

‘Verder zijn we naar de renbaan geweest, in Addington, want Rosie wilde daar per se naartoe. Jammer genoeg waren er toen geen drafrennen. Toch was het leuk, want Lord Barrington nodigde ons uit in de eigenarenloge, we hebben champagne gedronken en we mochten op paarden wedden.’

‘Atamie!’ Roberta was ontdaan. Zij was opgegroeid in de renbaanwereld en had het altijd gehaat. Wedden en whiskey, had haar moeder haar al van jongs af aan verteld, konden een gezin ruïneren. En zij kon het weten: Roberta’s biologische vader was verslaafd geweest aan beide.

‘Stel je niet aan! Lord Barrington stond erop. En Heather heeft verloren, maar ik heb gewonnen. Twee keer. Toch was het heel gemakkelijk, ik heb steeds gewed op het paard met de langste benen en het meest gestroomlijnde lichaam – allemaal pure natuurkunde. Nou ja, de derde keer lukte het niet, die knol kwam maar niet op gang, volgens mij was hij gewoon lui. Maar er is nog genoeg over om de koffie te betalen!’ Vergenoegd bestelde Atamarie ook een grote schaal koekjes.

‘We zijn ook nog naar een galerie geweest, maar ik ben de naam van die kunstenaar vergeten. Heather was in elk geval helemaal enthousiast. Kom je trouwens vanavond? Of moet je je niet alleen kleden als een uil, maar moet je ook met de kippen op stok als je lerares wil worden?’

Roberta keek haar vriendin bestraffend aan. ‘Uilen zijn ’s nachts ac-

tief,' plaagde ze terug. 'En natuurlijk kom ik. Het is immers een vernissage, geen bezoek aan een nachtclub! Hoe heet die kunstenares ook alweer?'

Atamarie haalde haar schouders op. Dat had ze niet onthouden, maar wat dat betreft was ze niet de enige in Dunedin. In deze stad woonden heel veel rijke mensen die zich kunst konden permitteren, maar slechts een enkeling was echt in kunst geïnteresseerd. Toch waren de vernissages in de galerie van Heather en Chloé Coltrane erg geliefd. Dat waren de belangrijkste sociale gebeurtenissen in de stad, en de uitnodigingen waren erg gewild. Chloé was een bijzonder goede gastvrouw en Heather was als kunstenares tot ver buiten Nieuw-Zeeland bekend. De twee vrouwen woonden al tien jaar samen, en veel van hun klanten namen aan dat ze zussen waren. Dat was echter niet zo, Chloé had haar achternaam te danken aan een ongelukkig huwelijk met Heathers broer.

Even zwegen Atamarie en Roberta, terwijl de koffie werd geserveerd en de koekjes werden gebracht. Roberta deed suiker in haar kopje, terwijl Atamarie nadacht. Waarschijnlijk vroeg ze zich af welke jurk ze die avond zou aantrekken – Kathleen had vast en zeker iets nieuws voor haar beide kleindochters. Ze zei altijd dat de meisjes haar er een plezier mee deden door die dure kleren te accepteren, omdat ze daarmee reclame voor Lady's Goldmine maakten.

Roberta durfde het eigenlijk niet, maar stelde Atamarie toen toch de vraag die haar al dagen bezighield. 'Weet je toevallig of... of je eh... oom ook komt?'

Atamarie grijnsde. 'Welke?' vroeg ze toen achterbaks.

Roberta begon meteen te blozen. 'Nou ja, eh... Kevin?' Ze probeerde het luchtig te laten klinken, alsof ze zich Kevins naam amper kon herinneren. Maar dat was vergeefse moeite, want Atamarie kende haar veel te goed. Zij wist precies over wie van de beide broers van haar moeder het ging. Roberta was al maanden verliefd op Kevin, de oudste van de twee, die net als zijn opa naar een Ierse heilige was vernoemd. Maar dat mocht niemand natuurlijk weten. Het was immers onzin om zelfs maar te hopen dat de geslaagde jonge dokter de vriendin van zijn nichtje zag staan, laat staan dat hij haar het hof maakte. Zolang Atamarie en Roberta nog op school zaten, was dat bijzonder onwaarschijnlijk geweest, maar nu ze studeerde... Roberta's ouders maakten deel uit van de elite van Dunedin, zodat Roberta meestal werd uitgenodigd voor concerten en bals, vernissages en theatervoorstellingen.

Kevin Drury was ook bijna altijd aanwezig bij deze gelegenheden. Een paar jaar geleden had hij samen met een vriend een artsenpraktijk in Dunedin geopend en hij kon nog altijd nieuwe patiënten gebruiken. Het liefst natuurlijk vermogende echtparen en vooral vrouwen. Die meldden zich dan ook in groten getale. Met zijn krullende zwarte haar en stralende blauwe ogen zag hij er bijzonder goed uit. Bovendien was hij een prima ruiter die geen hindernissen oversloeg en zijn paard inmiddels op de renbaan zelf bereed.

Kevins broer Patrick was veel minder opvallend. Hij had landbouwkunde gestudeerd en was van plan in de toekomst de boerderij van zijn ouders over te nemen. Maar voorlopig werkte hij als adviseur voor de Veefokkersvereniging en het ministerie van Landbouw in Otago. Het gebied veranderde langzaam weer van een goudgraverscentrum in een door landbouw gekenmerkte regio. En niet alle nieuwe grondeigenaren en schapenfokkers hadden verstand van beweiding en wolproductie. Velen droomden van een leven als schapenbaron, maar ze konden zich in feite op niet meer beroepen dan op ervaring – en geluk – bij het wassen van goud.

‘Kevin komt zeker,’ zei Atamarie. ‘Maar volgens Heather heeft hij weer een nieuwe vriendin. Ze schijnt heel knap te zijn, ze heeft overwogen haar te vragen model voor haar te staan...’

Vrouwenportretten waren Heathers favoriete onderwerp en daar had ze al veel successen mee geboekt. Heather was in staat het wezen van een vrouw, haar karakter en haar ervaringen, in haar schilderijen te vangen.

Roberta zuchtte. ‘Kevin is ook heel knap,’ zei ze terloops, maar het klonk wanhopig.

Atamarie lachte, legde haar hand op de arm van haar vriendin en deed net alsof ze Roberta wakker wilde schudden. ‘Hij is misschien de prins, Robbie, maar jij bent zeker geen Assepoester! Als jij je een beetje opmaakt en niet aldoor naar de grond kijkt of bloost en je spraakvermogen verliest zodra je Kevin ziet, stel je iedereen in de schaduw.’

Roberta bleef in haar koffiekopje roeren. ‘Maar dan moet hij wel eerst naar me kijken,’ mompelde ze. ‘Maar hij-’

‘Dan moet je iets anders verzinnen, val maar gewoon een keer flauw!’ zei Atamarie voor de grap. ‘Dat is goed, je laat je gewoon vallen en dan roep ik: We hebben een dokter nodig! Dan moet hij wel.’

Roberta had in de lach moeten schieten, maar ze beet op haar onderlip. ‘Je neemt me niet serieus,’ zei ze ten slotte.

Atamarie kreunde. ‘Misschien vat je die kwestie met Kevin veel te serieus op,’ zei ze toen. ‘En dat is zorgelijk. Want jij... jij wilt toch niet alleen een paar kusjes? Jij zoekt een man die echt van je houdt, maar wat dat betreft ben je bij Kevin aan het verkeerde adres. Hij is aardig en grappig, ik mag hem echt heel graag, Robbie, maar hij is niet op zoek naar een vrouw, tenminste voorlopig niet. Dat heeft hij duidelijk gezegd toen oma Lizzie hem daar laatst op aansprak. Op den duur moet hij natuurlijk wel trouwen, dat verwacht men immers van een gesettelde arts, maar voorlopig... Oma zegt dat hij net zo is als opa Michael, die moest ook eerst “zijn wilde haren kwijtraken” voordat hij echt belangstelling voor haar kreeg. Ik weet niet wat ze daarmee bedoelt, maar één ding is zeker: Kevin wil voorlopig nog niet trouwen. Hij zoekt het avontuur!’

De dag van de zonnewende is het derde en laatste boek in de serie
'De sterren van Matariki'.

Derde druk, eerste in deze uitvoering, januari 2022

Oorspronkelijke titel *Die Tränen der Maori-Göttin*

Copyright © 2012 Bastei Lübbe AG, Keulen

Deze uitgave is tot stand gekomen via Internationaal Literatuur Bureau BV,
Amsterdam, www.lindakohn.nl

Copyright © 2016, 2022 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht
Vertaling Jolanda te Lindert

Omslagontwerp De Weijer Design, Baarn

Omslagillustratie vlieger: © Airworks Studios/George Peters,
overige beelden: © Shutterstock

Opmaak binnenwerk ZetSpiegel, Best

Landkaart Reinhard Borner © 2012 Bastei Lübbe AG, Keulen

ISBN 978 90 261 5837 7

ISBN e-book 978 90 261 5838 4

ISBN luisterboek: deel 1 978 90 261 5893 3, deel 2 978 90 261 5894 0

NUR 302

www.uitgeverijdefontein.nl

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en
verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van
het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier
waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande
– overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvuldigd
en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch,
door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.